

- Ap. må bli kvitt leninistisk arv

– Ap må ta et oppgjør med sin leninistiske partikultur, krever professor Rune Slagstad. Han gir Ap. et spesielt ansvar for ukulturen innenfor overvåkingen.

ASLAK BONDE
KNUT REKVE (foto)

– De grove overtrampene som nå dokumenteres av Lund-kommisjonen må sees i sammenheng med Arbeiderpartiets egenart. Partiet

har vært det mest leninistiske av alle sosialdemokratiske partier i Vest-Europa. De borgerlige partiene hadde tross alt noen liberale reflekser, selv om de var svake. Kanskje hadde det ikke blitt så grove overtramp om de borgerlige hadde styrt i etterkrigstiden, sier Slagstad.

Han er professor i statsvitenskap, men har de siste

årene arbeidet mye med den norske rettsstatens historie. Lund-kommisjonen belyser endel av de problemstillingene han er spesielt opptatt av.

– Det nye med Lund-kommisjonen er at den setter det politiske spillet om makt inn i et juridisk og etisk perspektiv. Man løfter frem visse grunnleggende regler som skal gjelde for den politiske strid i samfunnet og ser hvordan de er blitt fulgt. I den dominerende norske historikertradisjonen, inspirert av Jens Arup Seip, har man fokusert ganske ensidig på makten. Man har hatt rett til det man har hatt makt til. Det passer meget med Ap.s og spesielt Haakon Lies perspektiv.

Slagstad innvender at man også bør vurdere hvor-

» Kanskje hadde det ikke blitt så grove overtramp om de borgerlige hadde styrt i etterkrigstiden »

dan makten utøves. I et rettsstatlig demokrati må man ha både en demokratisk offentlighet og rettslige bindinger.

– Det er ikke nok med tillit

fra flertallet av velgerne fordi også demokratisk makt korrupperer.

Rune Slagstad mener det er nødvendig å løfte frem Ap.s «leninistiske arv» for å forstå den ukulturen som nå er avdekket. Opphavet er

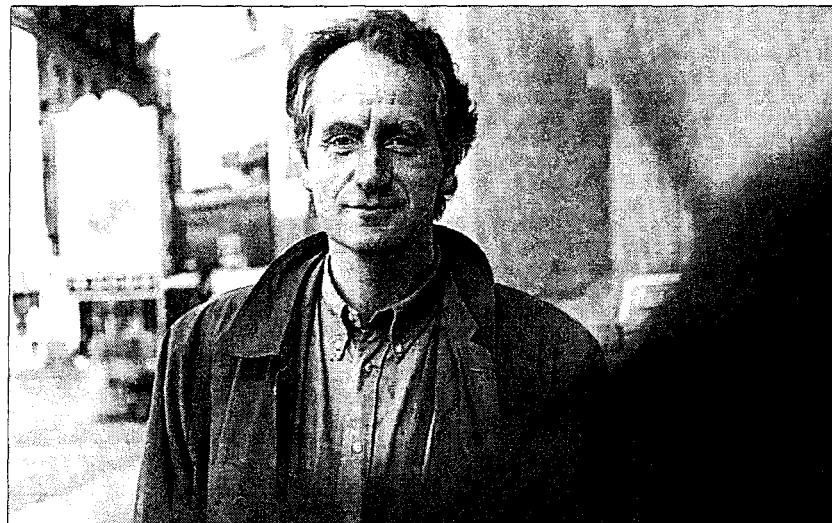
» «Jagland bør nok kvitte seg med sekretærarven, om han skal ha en fremtid som statsminister» »

kampen mot kommunistene som begynte på 1920-tallet.

– Politikken ble oppfattet i krigens termer allerede før 2. verdenskrig. Fra fraksjonskampenes tid (på 20-tallet) fryktet man avvikere – det betydde splittelse. Dette ble forsterket i krigsårene. Det er illustrerende at Haakon Lie i boken Kaderpartiet i 1954 skrev at Dagbladet var det mest effektive talerør for NKP. Den mektige generalsekretæren tålte ikke dissidenter, men heldigvis hadde han ikke all makt, sier Slagstad.

Hva så med dagens Ap.-politikere – de som ikke engang var voksne da Haakon Lie styrte partikontoret?

– Partiet er blitt modernisert under Gro Harlem Brundtland og Thorbjørn

JUS OG POLITIKK: Det nye med Lund-rapporten er at den setter politikk inn i et etisk perspektiv. Historikerne har derimot fokusert ensidig på makten, og det har passet Ap. godt, sier Rune Slagstad.

Jagland, men debatten etter Lund-rapporten reiser spørsmålet om sekulariseringen av partiet er gjennomført.

Slagstad viser til at Jagland tar avstand fra ulovligheter, men samtidig forlanger at de andre partiene skal være med på ytterligere beklagelser.

– Det det burde dreie seg om for ham er å ta et oppgjør med en politisk kultur som har muliggjort ukultu-

» «Når Hernes søker å raljere bort den vedvarende sammenblanding av parti og stat, er det i beste fall et uttrykk for historisk naivitet.» »

ren. Selv om de historikerne som gransker overvåkings-

vorlig» – Han skrev en kjekk kronikk i Dagbladet i fjor høst om Høyres bok mot Ap.s maktarroganse. Jeg tror neppe han med sin mediekvikke form ville brukt den samme tittelen – «Farli-

» «Jagland burde ta et oppgjør med en politisk kultur som har muliggjort ukulturen.» »

ge forbindelser» – nå etter Lund-kommisjonen. Når Hernes søker å raljere bort den vedvarende sammen-

» «Det er ikke nok med tillit fra flertallet av velgerne, fordi også demokratisk makt korrupperer» »

blanding av parti og stat, er det i beste fall et uttrykk for historisk naivitet. Det er ekstra betenkelig når raljeringen gis en professoral signatur, sier Slagstad.

politiet kanskje kan avdekke nye sider av truslene mot Norge, er jo ukulturen grundig avdekket. Thorbjørn Jagland bør nok kvitte seg med sekretærarven, om han skal ha en fremtid som statsminister.

Slagstad ser helseminister Gudmund Hernes som en tankevekkende eksponent for dagens arbeiderpartistat. Maktforskeren som i følge Slagstad ikke «tar maktens nettverk al-